

**UCHWAŁA NR XXIX/363/21
RADY MIEJSKIEJ GMINY MIRSK**

z dnia 25 marca 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023

Na podstawie art. 176 pkt 1 oraz 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821) Rada Miejska Gminy Mirsk uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Mirsk.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej Gminy Mirsk

Antoni Alchimowicz

Załącznik do Uchwały nr XXIX/363/21

Rady Miejskiej Gminy Mirsk

z dnia 25 marca 2021 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2021-2023

DLA GMINY MIRSK

Spis treści:

Wstęp

I. Charakterystyka gminy Mirsk

II. Charakterystyka rodzin korzystających z pomocy

Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mirsku

III. Procedura „Niebieskiej Karty” w gminie Mirsk

IV. Wsparcie asystenta rodziny w gminie Mirsk

V. Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023

VI. Podsumowanie

Wstęp

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, jest jego najmniejszą, a zarazem podstawową komórką. Rodzina jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka.

Tylko „zdrowa” rodzina jest warunkiem wychowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii jak również będzie bazą do budowania kolejnej prawidłowo funkcjonującej najmniejszej komórki społecznej.

Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjająca dla prawidłowego rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Wyłącznie obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocy społecznej (pracownik socjalny, asystent rodziny) zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego spełni tę zasadę. W swoich działaniach pracownicy socjalni, asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie, ale nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Jednym z nowatorskich rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest zatrudnienie asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci. Aby móc kompleksowo wspierać rodziny należy stworzyć gminny program wspierania rodziny, którego realizacja należy do zadań własnych gminy.

I. Charakterystyka gminy Mirsk

Gmina Mirsk zajmuje obszar 186,57 km², co stanowi 26,28% powierzchni powiatu lwóweckiego. Teren gminy zamieszkuje 8162 osób z czego 4186 to kobiety a 3976 to mężczyźni. W skład gminy wchodzi 17 sołectw oraz miasto Mirsk. Ostatnio gmina spostrzegana jest jako teren atrakcyjny do budowy domu i zamieszkania w niej na stałe. Gmina Mirsk jest dość korzystnie usytuowana geograficznie bo w sąsiedztwie miejscowości, o względnie rozwiniętych funkcjach usługowych. W tych ościennych miejscowościach mieszkańcy gminy znajdują niejednokrotnie zatrudnienie. Na terenie Mirska funkcjonują trzy markety, w których wiele młodych ludzi znalazło zatrudnienie. Niestety, część mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym z wielu powodów z trudem odnajduje swoje miejsce na rynku pracy.

W gminie funkcjonuje pięć szkół w tym jedna ponadpodstawowa. Sołectwa: Giebułtów, Rębiszów i Krobica posiadają po jednej szkole podstawowej. Ponadto w Mirsku i na terenie gminy funkcjonują biblioteki oraz podstawowa opieka zdrowotna. Prężnie działają jednostki straży pożarnej, cztery zespoły folklorystyczne, Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów. W Mirsku został otwarty nowy Klub Integracji Społecznej, który wspólnie z Miejsko Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej zajmie się aktywizacją i integracją różnorodnych środowisk, wsparciem grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

II. Charakterystyka rodzin korzystających z pomocy Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mirsku

Aktualna sytuacja bytowa rodzin w gminie Mirsk jest wynikiem zmian jakie zachodzą w procesach społecznych, gospodarczych, demograficznych i kulturowych w Polsce. Analizując sytuację przeciętnej rodziny w systemie profilaktyki należy mieć na uwadze aktualne zagrożenia z jakimi się boryka. Są one wynikiem rozwoju cywilizacyjnego, który z jednej strony podsuwa nowe możliwości, a z drugiej narzuca wyzwania i wymagania, którym nie każdy potrafi sprostać. Pracownicy socjalni oraz asystent rodziny w gminie Mirsk podejmują w ramach swoich obowiązków zawodowych czynności na rzecz rodzin dysfunkcyjnych. Poza udzielaniem pomocy materialnej, wspierają je w rozwiązywaniu problemów życiowych i wskazują kierunki działania. Wymaga to współpracy oraz zaangażowania w prowadzone działania pomocowe.

W roku 2019 i 2020 Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mirsku udzielił pomocy w formie świadczeń pieniężnych jak i niepieniężnych łącznie dla 788 rodzin przy liczbie osób 1187.

Poniższa tabela przedstawia tę formę pomocy liczbowo na lata 2019 i 2020 z tendencją spadku:

Tabela nr 1

Badany rok	Liczba rodzin	Liczba osób
2019	438	648
2020	350	539

Analiza ilościowa dotycząca powodów korzystania z pomocy MGOPS i rodzajów pomocy udzielonej mieszkańcom gminy Mirsk umożliwia przeanalizowanie przyczyn i powodów ich trudnej sytuacji życiowej.

Tabela nr 2

Rok	2019	2020
Powód sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba rodzin
Ubóstwo	295	244
Bezdomność	5	6
Bezrobocie	226	182
Niepełnosprawność	121	105
Długotrwała ciężka choroba	57	50
Alkoholizm	8	9
Powrót z zakładu karnego	1	1
Zdarzenia losowe	5	10

Jak wynika z powyższej analizy głównymi przyczynami korzystania z pomocy MGOPS były ubóstwo i bezrobocie lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność niepozwalające podjąć zatrudnienia i tym samym znacznie obniżające standard życia rodziny. Powyższe dysfunkcje w naturalny sposób przyczyniły się do powstania bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych, czyli braku umiejętności sprawowania należytej opieki nad dziećmi i bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Z tego tytułu udzielane były różne rodzaje formy pomocy wykazane w poniższej tabeli:

Tabela nr 3

Rok	2019	2020
Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba osób, którym przyznano świadczenie
Zasiłki okresowe	224	171
Zasiłki stałe - ogółem	107	100
Schronienie	8	6
Posiłek	130	93
Usługi opiekuńcze	7	7
Sprawianie pogrzebu	4	2
Odpłatność gminy za pobyt w DPS	17	19
Zasiłki specjalne celowe i celowe	234	193

Jak wynika z tabeli nr 3 rok 2020 ma tendencje spadkowe w stosunku do roku 2019 w roku 2020 spadła ilość przyznanych zasiłków okresowych natomiast liczba zasiłków stałych utrzymała się praktycznie na tym samym poziomie. Zmniejszyła się liczba przyznanych posiłków, którego powodem jest pandemia COVID – 19. Analizując dalej tabelę nr 3 zauważyć można wzrost odpłatności ponoszonej przez gminę za pobyt mieszkańców w Domach Opieki Społecznej.

Tendencja zmian zniżkowych nie świadczy o tym, że sytuacje rodzin w gminie Mirsk uległa poprawie. Należy bezwzględnie wspierać rodzinę i w prowadzić w życie wszelkie programy pomocowe. Rok 2020 był rokiem ciężkiej próby ze względu na panoszącą się nie tylko w Polsce ale na całym świecie epidemię wirusa COVID- 19.

Mieszkańcy gminy Mirsk mają możliwość skorzystania z usług poradnictwa psychologicznego w ramach działalności Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mirsku a także ze wsparcia pracowników socjalnych i asystenta rodziny. Dużym wsparciem dla dzieci wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych będzie działający w strukturach ośrodka pomocy Klub Integracji Społecznej.

Pomimo prowadzenia przez pracowników socjalnych szeroko rozumianej pracy socjalnej świadczonej na rzecz rodzin oraz wsparcie asystenta rodziny, w niektórych przypadkach zachodzi konieczność umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Ustawa z dnia

9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi, że w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców zostaje ono umieszczone w pieczy zastępczej. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Poniższa tabela przedstawia wykaz liczby dzieci z terenu gminy Mirsk umieszczonych w pieczy zastępczej i placówkach opiekuńczych w latach 2019-2020

Tabela 4

Rok	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i placówkach opiekuńczych
2019	37
2020	36

Z tabeli nr 4 wynika, że liczba dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej i placówkach opiekuńczych, przez okres dwóch lat utrzymuje się praktycznie na takim samym poziomie.

Przedstawione dane w tabeli są informacją o tym, że problem związany z ryzykiem umieszczania dzieci w pieczy zastępczej jest niepokojącym zjawiskiem na terenie całej gminy Mirsk. Dlatego istotne jest podjęcie stosownych rozwiązań, które będą miały na celu zapobieganie rozszerzaniu się problemu, jak również jego systematyczne niwelowanie.

Każde dziecko powinno mieć możliwość przeżycia szczęśliwego dzieciństwa jak również uczenia się prawidłowych relacji rodzinnych.

III. Procedura „Niebieskiej Karty” w Gminie Mirsk

Niebieska karta to procedura obejmująca ogół czynności podejmowanych i prowadzonych przez zespół osób (przedstawiceli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, policji, oświaty, służby zdrowia oraz gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych), w związku z uzasadnionym podejrzeniem istnienia przemocy w rodzinie. Osobami wszczynającymi procedurę „Niebieskiej karty” są przedstawiciele pomocy społecznej - pracownicy socjalni, policjanci, przedstawiciele służby zdrowia: lekarz, pielęgniarka, ratownik medyczny, pracownik placówki oświatowej: nauczyciel, psycholog lub pedagog szkolny, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. W skład grup wchodzi wszystkie osoby zaangażowane w pracę z konkretną rodziną np. dzielnicowy, pedagog szkolny, asystent rodziny, kurator społeczny, lekarz lub

pielęgniarka. Niepokojący jest fakt, że na terenie Gminy Mirsk w roku 2019 otwartych zostało 44 „Niebieskich Kart”. Natomiast w roku 2020 uruchomiono 31. Należy zauważyć, że na tendencję spadkową miał wpływ feralny rok 2020.

Poniższa tabela obrazuje porównanie z poprzednim rokiem

Tabela 5

Rok	2019	2020
Liczba złożonych niebieskich kart	44	31

IV. Wsparcie asystenta rodziny w gminie Mirsk

Jednym z ustawowych zadań gminy jest wprowadzenie do rodziny przeżywającej trudności wychowawcze asystenta rodziny, który nie powieła pracy pracownika socjalnego lecz dokonuje pogłębionej diagnozy środowiska rodzinnego i udziela mu wsparcia. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę samodzielności i stabilności życiowej, które umożliwią prawidłowy rozwój dziecka. Działania asystenta mają uchronić dziecko przed umieszczeniem w pieczy zastępczej. Praca asystenta rodziny odbywa się także w oparciu o ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Ustawa ta weszła w życie z dniem 1 stycznia 2017 roku i jej celem jest udzielanie kompleksowego wsparcia kobietom w ciąży i ich rodzinom z uwzględnieniem ciąży powikłanej oraz w sytuacjach niepowodzeń położniczych, a także w przypadku urodzenia dziecka u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Zadaniem asystenta jest koordynowanie poradnictwa do którego rodzina jest uprawniona w oparciu o obowiązujące ustawy. W gminie Mirsk z pomocy asystenta rodziny w roku 2019 skorzystało 21 rodzin a w roku 2020, 18 rodzin co przedstawia tabela nr 6.

Tabela nr 6

Rok	2019	2020
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia	21	18
Liczba dzieci w rodzinach	48	39

Rodziny z gminy Mirsk wyznaczone do pracy z asystentem bardzo często borykają się z wieloma problemami, a ich trudna sytuacja jest wynikiem nieraz kilkunastoletnich

a nawet kilkupokoleniowych zaniedbań. Członkowie rodzin to osoby o utrwalonych niewłaściwych, czy wręcz patologicznych wzorcach postępowania i życia, stanowiących dla nich normę. Takie zachowanie i nawyki niezmiernie utrudniają porozumienie i współpracę z rodziną czy dzieckiem. W związku z tym nie łatwo jest poprawić funkcjonowanie danej rodziny w krótkim czasie. Chociaż praca asystenta z rodziną trwa średnio dwa lata, bywają przypadki wieloletniej współpracy przynoszącej powolne zmiany w mentalności, a następnie sposobie życia klientów. Czasem jednak wysiłek pracy asystenta rodziny nie przynosi rezultatów takich jakie były założone.

V. Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023

Celem głównym programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu i przywracaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz stworzenie spójnego systemu środowiskowej pracy, dzięki której zwiększą się szanse życiowe dzieci z zaniedbanych środowisk bez konieczności zrywania więzi z rodziną.

Cele szczegółowe to prowadzenie działalności profilaktycznej umożliwiającej rodzinie właściwe pełnienie funkcji opiekuńczo-wychowawczej, poprawa sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych i rozwój współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz dobra dziecka i rodziny:

- Szczegółowe i wieloaspektowe dokonywanie diagnozy rodziny i ustalanie rodzaju trudności.
- Pomoc w otrzymaniu wsparcia materialnego i finansowego dla rodzin z systemów pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i wychowawczych, dodatków mieszkaniowych i energetycznych.
- Wsparcie kobiet w ciąży i rodzin na podstawie obowiązującej ustawy „Za życiem”.
- Zapewnienie pomocy specjalistycznej w obszarach uzależnienia oraz przemocy w rodzinie. Kierowanie osób uzależnionych na leczenie, do psychologa, na różnego rodzaju terapie np. małżeńską, rodzinną.
- Pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami.
- Wspieranie rodziców w wychowaniu i edukacji dzieci. Pomoc w organizacji czasu wolnego.
- Rozwijanie i wspieranie działalności Klubu Integracji Społecznej.
- Zwiększenie usług opiekuńczych dla osób starszych i chorych.
- Pomoc w uzyskaniu świadczeń opiekuńczych w celu zmniejszenia opłat za pobyt w DPS, ponoszonych przez gminę.
- Pomoc w rozwiązywaniu zaistniałych w rodzinie sytuacji kryzysowych. Tworzenie diagnozy rodziny i monitoring w celu zapobiegania kolejnym, wspomnianym sytuacją.

- Motywowanie członków rodzin do podjęcia terapii, leczenia odwykowego, podjęcie terapii dla osób doznających przemocy w rodzinie.
- Propagowanie systemu ulg wynikających z posiadania Karty Dużej Rodziny.
- Stworzenie możliwości podnoszenia kompetencji zawodowych pracowników socjalnych, asystenta rodziny oraz innych pracowników Ośrodka.
- Organizowanie grup roboczych z udziałem policjanta, pedagoga, pielęgniarki.
- Realizacja dożywiania dzieci w szkołach i przedszkolu.
- Zapewnienie pomocy rodzinom dysfunkcyjnym poprzez skierowanie asystenta rodziny.
- Prowadzenie rekrutacji przez pracowników socjalnych i asystenta rodziny w celu organizacji wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo.
- Współpraca z placówkami służby zdrowia w celu monitorowania zagrożeń dotyczących sytuacji zdrowotnej dzieci.
- Zabezpieczenie środków finansowych na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej i placówkach opiekuńczych.
- Opracowywanie, wdrażanie i realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin i dzieci.
- Współpraca z kuratorami sądowymi, psychologiem, policją oraz placówkami edukacyjnymi i służbą zdrowia.

VI. Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 realizowany będzie przez pracowników Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mirsku, koordynowany przez Kierownika Ośrodka w celu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci. Kierowany jest do rodzin z terenu miasta i gminy Mirsk ze szczególnym uwzględnieniem rodzin niewydolnych wychowawczo, rodzin dotkniętych przemocą, problemem alkoholowym. Ważnym elementem programu będzie wdrożenie wsparcia dla rodzin, które wychowują dzieci ze zdiagnozowaną, ciężką nieuleczalną chorobą, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Odbiorcami programu będą dzieci i młodzież zagrożeni niedostosowaniem społecznym.

Czynnikami, który może spowodować lub uniemożliwić całkowicie osiągnięcia założonych celów będzie niechęć rodzin do podjęcia współpracy z asystentem rodziny lub brak wystarczających środków finansowych na realizację zadań.